

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vitélkre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egges szám ára 4 kr

Bánffy és a közigazgatási tisztviselők.

Budapest, szept. 16.

Utóbbi levelemben tett ígéretemhez képest megemlékezem még Bánffy szilágyosmlyói program beszédéről is. Az az: hogy meg ne ijedjenek — előre is kijelentem, hogy nem arról az ígéretkeverékről akarok beszélni, mert hisz az ugy sem volt »komolyan« olvasva, hanem annak csak egy igen érdekes és jellemző passzusáról, vagyis arról, melyben mint miniszterelnök az ő mindenhatóságának teljes tudatában az ország közigazgatási tisztviselőiről egész fesztelenül nyilatkozott.

Zengjete hozsánnát miniszterelnököknek, közigazgatási tisztviselők — szegény, de becsületes munkásai a hazának! Dicsőítsétek és magasztaljátok az ő mélyeséges bölcsességét! Járuljatok alázattal piros bársony széke elé és fejezzétek neki legbensőbb hálátokat azon atyai gondoskodásért, mit részetekre kilátásba helyeztet! Biztosítsátok őt szavazataitokról ama nagylelkű elismeréseért, melylyel ő nektek önfeláldozó munkásságotokért adózott és a melylyel eddigelé még senki által kétségbe nem vont szakképzetsetek és szepölten becsületekéről az egész ország szemeláttára a leplet lerántotta és mindenki füle hallatára az ő legtapintatosabb miniszterelnöki szájával munkásságotokat semmisnek nyilvánította, jóhírneveteket pedig elhomályosította az által, hogy egész botoron és hivatalosan azt a merész állítást kockáztatta: hogy az állami közigazgatást *egy alkatmas és megbízható hivatalnokai kar létrehozása* parancsolja.

Ezen kijelentésből bármennyire fájlaljuk is, legjobb akarat mellett sem tudunk egyebet kiolvasni, minthogy az a tisztikar, melyet mi eddigelé egy szakképzett, derék, tevékeny, buzgó és lecsületes testületnek ismertünk és ismerünk, a mely testület csekély díjazás mellett nagy és fontos munkákat naphosszat görnyedve végez: *a miniszterelnök ur hivatalos kijelen-*

tése szerint egy tehetetlen, tudatlan, hanyag, léha és erkölcsi tekintetben oly rovott életű had, mely nem érdemli meg azt a kenyeret, mit véres verejtékkel keres — és ezért őket mind el kell csapni.

És midőn Bánffy eme merész kijelentését kockáztatta, egybegyült választói azt harsány »Igaz«, »Ugy van«-nal kísérték. (Itt csak azt szeretnők tudni: vajjon az alispán, főszolgabírák, polgármester és a többi közigazgatási tisztviselők szintén »Igaz« és »Ugy van«-t kiáltottak-e és hogy hogyan lelkesültek követük mellett ily kijelentés után? A szerk.)

Teljességgel nem gondoljuk, honnan merithette Bánffy az adatokat eme nyilatkozatának illeténi formulázására? Ő mint a Ház elnöke a közigazgatási tisztviselőkkel semmi összeköttetésben nem állott; mint miniszterelnök csak rövid ideje fungál, itt pedig minden percét Agliárdinak, Kálnokynak, no meg a polgári házasságnak szentelte, nem volt tehát alkalma a tisztviselők hivatalos és magán ténykedéseivel bibelödni.

Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód megyékben igaz, hogy főispánsága alatt hosszú időn át élénk összeköttetésben állott a tisztikarral, ámde ezen megyék tisztikarának jóhírneve érdekében nem szabad feltételeznünk, hogy adatait innen merítette volna s így egy ily irányú inszimuációit eleve és a leghatározottabban visszautasítva azon fellelésre jutunk: hogy ő kijelentését csak úgy »ötletszerűleg« vetette papírra és olvasta le, nem gondolván meg azt, hogy ezen botor »szólamával« durván lápos lábbal a közigazgatási tisztviselők eddigi jóhírnevén és az ország és külföld hallatára hivatalosan dekretálja azt: miként az ő fenhatósága alatt álló egész tisztikar egy teljesen hasznavehetetlen és korrumpált horda.

Más államokban ha tényleg így lenne a dolog, egy tapintatos és okos miniszterelnök hazája jóhírneve és tekintélye ér-

dekében az efféle betegségek nyilvánosságra hozását nemcsak hogy kerülné, de még palástolná is; azonban Bánffy — a tapintatlanságok nagymestere — csak úgy vaktában szokott a falnak rohanni és csak akkor veszi észre ügyetlenségét, midőn fejét a falba ütve az már vérzeni kezd.

Valóban nagy hálára érezhetik magukat kötelezve a közigazgatási tisztviselők, kiket legfőbb miniszterük a jelzett gyönyörű elismerő és dicsérő oklevéllel még attól az egytől is, mit nyomoruságukban is hiven megtudtak őrizni — a becsületüktől is — meg akar fosztani.

Csak zengjete neki hozsánnát! Csak járuljatok szavazatitokkal az urnához! Meg fogja ő nektek a támogatást hálálni, csak pozíciója legyen kissé szilárdabb.

Nem nyugdíjba fog ő benneteket küldeni, hanem mint egy léha és megbízhatatlan hadat koldusbottal szélnek eresztetni, hogy helyeitekre hasznavehető és teljesen kipróbált, megbízható kortes szolgálit illesse.

Nem tudjuk mit szólnak a miniszterelnöki nyilatkozathoz közigazgatási tisztviselőink? De feltételezünk bennük annyi önértéket, hogy midőn ily rút arczulütést szenvednek, alkalomadtán ezt viszonzni is fogják tudni. *M. J.*

A közvélemény kívánja.

Az egyházpolitikai reformok keresztülvitelének főszöke az a kortesfogás volt, hogy az ország közvéleménye kívánja azt. — Most már mindenki tisztában van vele: kikből és miből állott az a közvélemény? Nagyon jól tudjuk, mit értek azok a megyei és városi bizalomnyilvánítások.

Még két hét választ el bennünket a törvények életbeléptetésétől, már is előre veti árnyékát az a rendkívüli ellenszenv, amelylyel azt országszerte fogadják. Naponkint több helyről veszszük hírét annak, hogy a községek megtagadják az életbeléptetés költségeit. Ezeknek behatása alatt, nehogy még jobban keserítsék a népet, már meg is engedte a belügyminiszter, hogy ilyen helyeken a költségeket az állam fedezze.

Ez az ellenszenv másban is nyilvánul. Névszerint abban, hogy aki csak teheti iparkodik még okt. 1-je előtt magára venni Hymen rózsalánczait. Máskor egész évben nem volt annyi esketés, mint most egyedül Szeptemberben. Budapesten csak egy plébánián (a józsefvárosiban) több mint száz párt hirdettek ki, kik valamenyien még e hónapban már csak kétszer lehet hirdetni, tömegesen érkeznek a hirdetési felmentés iránti kérvények az egyházmegyei hivatalokhoz. A fővárosi szentszékeknél — mint halljuk — naponként 40—50 ilyen kérvény fordul meg.

Mindezek kétségbevonhatatlanul illusztrálják: mennyire áhítozott az ország a polgári házasság »áldásai« után és hogy mily nagy falléczia volt a közvéleményre való hivatkozás?!
(—a.)

A memorandisták szabadonbocsátása.

Báró Bánffy Dezső igen jó eszközöz fölyamodott, habár nem is a maga jószántából, hogy a nemzetiségekkel megkedveltesse magát és kormányát. A minapi szilágy-somlyói beszédeben már kilátásba helyezte, hogy a király meg fog kegyelmezni a memorandum-pörben elítelt román martiroknak s ime, már tény, hogy a memorandistákat Szegedről és Vácra királyi kegyelem útján föltételesen szabadlábra helyezték.

Kitűnő eszköz ez a szabadonbocsátás már csak azért is, mert a mártírok a király nagylelkűségét tapasztalva, hihetleg már csupa lovagiasságból sem fogják folytatni harezukat a magyar állameszme ellen. S ha a tudósításoknak egyelőre hitelt adhatunk, állítólag valamenyien a legjobb szándékkal vannak eltelve Magyarország iránt és hiszik, hogy sohasem fognak többé alkalmat adni arra, hogy a hatóságok ellenük eljárjanak és kerülni fognak mindent, a mi által a törvényekkel összeütközhetnének. Másrészt azonban azt is hangoztatják, kivált Lukács, hogy jövőben is küzdeni fognak a román nép jogaiért és minden a törvény által megengedett eszközt fel fognak használni arra, hogy ezeket a jogokat a románok számára kivívják. Lehet, hogy Lukácsnak ezen mondása a román népnek van szánva, a melynek e pillanatban bölcses pózzal kell imponálni.

Ez az ügyes taktikai fogás azonban korántsem br. Bánffy zsenialitásának szüleménye.

lyet a miniszterelnöktől nem vártunk, de föl se tettünk róla. S a mit Szilágy-Somlyón e tárgyban nagy hangon elmondott, az korántsem az ő nagylelkű ígérete volt, bármennyire fontoskodott és pózolt is a miniszterelnök ur, hanem csupán Bécsből jövő felsőbb utasítást hajtott végre, midőn a memorandisták szabadonbocsátását eszközölte. A királynak ez elhatározása viszont a román király ischli látogatására vezetendő vissza, a mikor is Károly király politikai körök véleménye szerint közbenjárt a román martirok érdekében.

Igy állván a dolgok, a megkegyelmezett memorandistáktól annál inkább elvárhatjuk azt a lovagiasságot, hogy ezután túlzott nemzeti-ségi aspirációikkal felhagyva s ábrándjaik világából a realitás terére lépve, ők is jó polgárai legyenek a hazának, s a gyűlölség tüzeinek szítása helyett éleszsenek egy kis tüzet a hazáért az idegenkedő nemzetiségekben is.

Lapszemle.

Budapest, 1895. szept. 17.

A »Magyar Állam« vezércikke ismételtén a nemzeti zsinat megtartását sürgeti, rámutatván a haszonra, mely ebből a kath. mozgalmakra hármasolnók.

A »Hazánk« »Egyetemünk ifjúsága« cz. alatt írja: hogy tegnap nyitották az egyetemi évet az egyetemi hatóságok. Majd: folytatja, hogy a közel mult története az ifjúság közszellemét a kritikai szemmel vizsgálódó előtt nagyon sajtóságos, sőt bizonyos tekintetben aggodalmas színben tünteti fel.

Sokszor volt alkalmunk látni az egyetemi ifjúságot oly módon venni részt a politikai élet mozgalmában, mely mód bátran azt a feltevést kelthette fel lelkünkben, hogy a napi politika erőszakosan divatosá tett áramlatai az ifjúság elfogulatlan érzületét és ideálsan gondolkozó szellemét is megrontotta. Az ifjúságot régi szerepéből kiesve, mint a kormánypárti politika staffage-át láttuk fellépni oly különböző alkalmakkor, mikor a megrendelt tüntetések nem a nemzet igazi érzületének kifejezésére, hanem a közvélemény félrevezetésére voltak szeczenirozva.

A »Magyarország« »Az új egyetemi tanév«-et tárgyalva a többek közt azt írja: Nálunk fájdalom — a közoktatás nagy kérdései még mindig nem a viszonyokban gyökerező s a nemzeti társadalom ezer idegszálaival bensőleg összekötött szerves fejlődésükben nyernek figyelembevételt, hanem elvont akadémikus diskuszióknak szolgálnak kényelmes és rugalmas tárgyaiul. Mert valóban nincs rugalmasabb

théma, mint a pedagógiai és az oktatásügy elméleti kérdései. Angol, francia vagy német példák lebegnek szemünk előtt s a rendszerek átültetésére irányuló törekvések közt kimerült tetterő nem képes megalkotni azt a helyes kulturpolitikát, mely szellemében, intézményeiben valóban magyar lenne, a magyarság érdekeinek, szükségleteinek szolgálna mindenek-fölött.

A »Pesti Napló« »A román áskálódásokat« tárgyalja, és sajnálattal tapasztalja, hogy midőn a hivatalos Románia a három császár szövetség felé hajlik, azalatt nemesak a romániai túlzók, de még komolyabb politikások is azt kezdik hangoztatni, hogy Románia csak az esetben szakadhat el Oroszországtól, ha Magyarország lényegesen átalakítja belpolitikáját és Erdélynek román autonómiát ad.

A »Budapesti Hírlap« »A megyei választásokról« ír és azt mondja: előbb megcsinálni a megyét, azután az országos választásokat, ez a Bánffy-kormány közigazgatási programja. — Most decemberig gondoskodni róla, hogy minden vármegyében a legmegbízhatóbb kormánypártiak jussanak hivatalba, a független elemek pedig kibukjanak s azután, ha az összes törvényhatóságokat átídomították s a Bánffy-kormány kedvére mintázták, több bizalommal lehet hozzáfogni a képviselő-jelöltségek kiosztásához.

Az »Egyetértés« »A király Magyarországon« czim alatt cikkezve azt írja:

A király mostani magyarországi látogatásai is a hadgyakorlatokkal vannak ugyan okozati összefüggésben, mindazáltal e látogatásoknak fontos jelentősége lehet a magyar közviszonyok szempontjából is. Királyunk ezuttal se fog elzárkózni attól, hogy meghallgassa az előtte megjelenő küldöttségek üdvözlését, s valaminthelyesen ekkor is nyilvánítani fogja egyes kimagaslóbb kérdések dolgában a maga véleményét. Kis-Czellben, Zentán és Kolozsvárt fog Ő felsége megnyilatkozni, mely ebbeli ki-jelentésének az egész ország nagy érdeklődéssel néz elébe.

A »Nemzet« »A király magyar országon« czim alatt azt írja, hogy: most, hogy a katonái felett tart szemlét és előbb a Dunántúlt, aztán a Tisza vidékét és végül az ország erdélyi részét keresi fel, az országnak ez egymástól távol eső vidékei a lakosságot, bármily nyelvet beszéljenek, bármily hitet valljanak is, egy öröm lelkesíti és ha külső megnyilatkozásai ez örömmel talán különbözők lesznek is, a hódoló tisztelet és a rajongó lelkesedés ugyanaz a szívekben.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Megtorolva a sorstól.

— Elbeszélés. —

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Kritsa Klára.

I.

Gáboriné Halmosi Aranka, nem tudva érzelmein uralkodni, nem bírva a varázsnak, melyet a hódító külsővel bíró Kőhidi Lajos szeméi reá gyakoroltak s a császaravaknak ellenállni, elhagyta férjét, követve kedvesét ennek lakásába. Itt éltek aztán esendben, elvonulva az emberek társaságától.

Nagyon természetes, hogy a világ megbotráncozva pálezát tört fölötté. Követ dobtak a magáról megfélekedett asszonyra még oly nők is, kiknek ezt nem igen lett volna joguk tenni. De hiába! ... Ezek emelt fölve járhattak, mert kimélni tudták a látszatot...

A szülők már nem voltak életben s így csak a szegény elhagyott férj bántódott. A család szíve bálványában, a szégyenfolt, melyet a forrón szeretett nő ejtett becsületes nevére, annyira elvették kedvét az eddig szorgalmas férfiúnak, hogy üzletét egészen elhanyagolta s vig pajtások társaságában keresett enyhülést. Sokszor a reggeli órák is a korezmában találták, boros palaczkokkal megrakott asztalnál, zeneszó mellett. Így aztán vagyona rövid időn esőd alá került, egészsége pedig a bánat

és rendetlen életmód folytán egészen aláhanatlott.

A válóper folyamatban volt. Hanem a halál nem várta be ennek kimenetelét, feloldotta Arankát a házasság köteléke alól, kiragadva az élők sorából az elhagyott férjet.

Midőn Aranka értesült férje elhunytáról, szétmorzsolta egy pár könyvet szemében s a lelkiismeret hangja felszólt benne, de ezt hamar elnémítá a szerelem érzete s az a tudat, hogy most már szabad és így már a pap áldása egyesítheti frigyüket.

Azonban ő boldog még sem volt, mert Lajos, a hön szeretett férfi, kiért feláldozta férjét, fel az emberek becsülését, szóval mindent, Lajos egy idő óta egészen elhanyagolja. Vajjon mi oka ennek?

Talán nem szereti többé? talán terhére kezdett válni?

Szíve elszorult. Sokáig ült tünődve, fejét kezére hajtva.

Borus gondolatait Lajos belépte szakítá félbe.

— Férjem meghalt! e szavakkal fogadá őt.

— Hallottam, szólt Lajos oly közömbös hangon, mintha e hír reá nézve semmi érdekkel nem bírta.

— Szegény jó ember! — folytatá Aranka — talán én okoztam halálát. Kell-e mondanom a mit anélkül is tudsz, hogy érted áldoztam fel őt?!

— Szemrehányás akar ez lenni? — kérde Lajos.

— Nem! csak isnétlése annak, hogy mily

nagyon szerettek! Oh ez érzelem elfojtja bennem még az önvádat is! Most szabad vagyok édesem! nincs akadály többé, hogy az esküvőt is megtarthassuk.

— Még ráérünk erre.

— De én nem akarok a világ előtt tovább is ily lenézett személy lenni!

— Ha szeretsz, akkor ne törődj a világgal.

— Oh Lajos, hogyan beszélhetsz így?! Hát nem mondád-e többször:

»Csak már lennél elválasztva férjedtől, hogy teljesíthetném minél előbb azon édes kötelességet: mint törvényes nőmet téged a világ elé vezetni.«

Lajos órágám! — folytatá, átkarolva a férfi nyakát — a halál feloldott a kötelék alól, tedd meg tehát a szükséges lépéseket esküvönket illetőleg.

— Lesz még elég időnk erről beszélni. — mondá Lajos unottan. Most szobámba kell vonulnom, sürgős dolgom van.

Arankának ölelő karjai lehanyatlottak.

II.

Kőhidi Lajos nem az az ember volt, ki egy nő mindent feláldozó hü szerelmét állandóan viszonzni képes lett volna. Aranka iránt szívében fellobbant érzelme nem az a tiszta, olthatatlan láng volt, melyet a vesztatűzhöz hasonlíthatnánk, inkább olyan volt az, mint a lidérczfény, az a bolygófény, mely posvány közé vezet s a könnyenhívót veszélybe dönti.

Most már az édes ígéretekkel és forró eső-

A **Magyar Hírlap** »Az állam foglyai« szabadon bocsátását helyesli, mert ez által egy aktust végeztünk, mely beigazolja egyfelől a szigorú, de másfelől méltányos eljárásunkat és meghazudtolja azt, mintha mi bosszúállók és nemzetiség gyűlölők lennénk.

A **Nemzeti Ujság** »A függetlenségi pártok egyesüléséről« írva azt mondja: a hajdu-büszörményi 48-as és függetlenségi párt mozgalma az utóbbi napokban ismét felszínre vetette ezt a kérdést, melynek sikeres megvételére már a múltban is annyi időt és tintát pazaroltak eredmény nélkül. Most a várható parlamenti harcok előtt minden párt szervezkedni és erősödni igyekszik. A kormány lépten-nyomon a fuziót erőszakolja, mert a folyton erősödő néppárttól, mely neki bizonyára nagyon sok nehézséget csinál — mindinkább jobban kezd tartani és félni.

A midőn tehát ezen két párt oly erős akciózt fejt ki, a függetlenségi pártok sem maradhatnak tétlenül.

Ohajtandó tehát, hogy a hajdu-büszörményi mozgalom a kívánt sikerrel járjon s a függetlenségi pártokból egy, bár kicsiny, de nagy hivatásától áthatott egységes és épp azért erős tábor alakuljon, mely törhetetlenül haladjon előre, a »liberálisok«-kal való kaczerkodás nélkül.

Liberális erőszakoskodás.

Szolnok, 1895. szept. 16.

Szolnok város f. hó 15-én délelőtt rendes közgyűlést tartott, melyen a képviselők szokatlan nagy számban jelentek meg. A nagy érdeklődésnek oka az volt, hogy a házasság jogról, a gyermekek vallásáról és a polgári anyakönyvek behozataláról szóló törvények életbeléptetésével járó községi terhek megszavazása volt napirendre tűzve.

Eleintén szépen parlamentaris nívón mozgó beszédekből látszott ki, hogy két hatalmas párt áll egymással szemközt, de azt is könnyen lehetett látni, hogy az egypárti politikai ellenzék tulnyomó többségben van s így az elnöklő polgármester Kludik Gyula alaposan remélhetette, hogy az ádatlan törvények által okozott szükségtelen terheket a közgyűlés nagy többsége megszavazni nem fogja.

A vitában részt vett ellenzéki szellemben id. szolnoki Scheffcsik István Karkecz Alajos h. plébános és N. Szabó György, a javaslat mellett felszóllaltak Weiner Salamon, Deutsch Adolf, Vicz (Lustig) Jenő, Gümöry Felix, Szévald Mihály, Kerekes Géza, Rozsnyai Károly áll. főgym. igazgató.

kokkal elesébitott nőtl szeretett volna szabadulni. Hitelezői erősen zaklatták, perrel fenyegették s ha nem fizet, birtoka dobra kerül.

Neki pénzre volt égető szüksége. És most szobájába vonulva, azon tűnődik, hogy mi módon juthatna pénzhez.

Egy gazdag parthie menthet meg a vagyon bukástól — gondolá hosszas tűnődés után. — De vajjon egy gazdag nő hajlandó lesz-e sorsát oly emberhez kötni, ki egy asszonyt elesébitott szerető férje oldala mellől?

Eh! — füzé odább gondolatát — a férfi nem veszt, sőt nyer a nők szemében azáltal, hogy képes volt egy szép asszonyt teljesen meghódítani.

De aztán mi történik Arankával? Mit fog tenni e nő, ki oly hatáptalan szerelemmel esüng rajta, ha egyszer kijelenti előtte, hogy válniok kell? Mit fog tenni elhagyatva, egyedül vagyontalannul, jóhírnevétől megfosztottan? merre, hova fog menni, kinél fog majd oltalmat találni?

E kérdések merültek fel lelkében. Nyugtalanul járkált le fel szobájában. Elszorult lélekzettel nyitá fel az ablakot s ennek párkányára könyökölve, komoran tekintett maga elé.

— Mi lesz Arankával? — sugta a lelkiismeret szava — kinek sorsáról te vagy felelős Isten s emberek előtt!...

A fantázia ördögi ecsettél festé lelke elé a hitelezők arcait, melyek mindmegannyi rémkép vigyorogtak feléje gnyosan.

Kocsi zörgés riasztotta fel. Arra tekintett.

A közterheket ellenző felzólalások olyan hatással voltak a közgyűlésre, hogy több felszóllalás főöslegesnek látszott.

A nyugodt mederben mozgó, igazán szép beszédek után az elnöklő polgármester a vitát bezárta. Mindenki nyugodtan várta a szavazást, azonban a polgármester felsőbb meghagyásra redőbe vonta homlokát és örült haragot szimulálva, mint egy Jupiter tónans ilyen képen oldja meg a kormány javára a veszendőben forgó liberális kérdést.

Miután 10 képviselő névszerinti szavazás elrendelését nem kérelmezte s mert a felszóllaló képviselő urak közül három a költségek megszavazása ellen és heten pedig mellette beszéltek azt veszem ki, hogy a közgyűlés többsége a szóban forgó közterheket elfogadja. Kijelentem tehát, hogy a pénz és jogi szakosztály határozati javaslatát a közgyűlés elfogadta. Következik stb.

Elámultak ezen törvénytelen enuncziációra még a javaslat pártfogói is és hangosan adtak a forma és eljárás fölött érzett nem tetszésüknek kifejezést. A közterheket ellenző nagy többség pedig orkászertü tombolásban tört ki, menydörgésszerű tonusban tiltakozott a baszkodó polgármester törvénytelen eljárása ellen és teljes indignációval felkerekedve tüntetészerűen hagyták el a közgyűlési termet, hol egy újabb erőszakoskodással elrabolták alkotmányos jogaikat.

Körülbelül egy negyed óra telhetett el, míg a visszamaradott 10—15 teljesen zsidó és szabadkőmives képviselőkkel a tanácskozást tovább folytathatták.

Nagy a felháborodás e miatt Szolnokon és a »Néppárt« örül, hogy egy újabb tapasztalattal gazdagabbak azok, kik még mindig vonakodnak belátni, hogy a Bánffy-féle pacifikáció szellemében ma már semmi sem biztos, csak az, hogy a közterheket minden alkotmányos jogok gyakorlása nélkül jármos ökör módjára békével kell viselni. Aztán »jövetik« a boldog Magyarország.

Mától fogva Szolnokon még nagyobb lelkesedéssel kiáltják az emberek: éljen a Néppárt. *Carthágó.*

NAPTÁR.

— Szeptember 18. —

Szerda, Róm. kath. K. József Kánt. † Prot. Titusz. Gör. kelet Mihály Cs. Izr. S. Nez. Waj. 29.

Nap két 5 óra 26 p., nyug. 5 óra 49 p. Holü kelte 4 ó. 36 p. nyug. 5 óra 32 percz.

Szept. 18. Bihar megye évnegyedes közgyűlése d. e. 9 órakor.

22. A nagyváradi iparos ifjak együletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

A kocsi megállt a kapu előtt s abból egy 11—12 évesnek látszó halvány arcú gyászba öltözött leánykát emelt le egy közép kora férfi.

Megpillantva Köhidit a férfi, kalapját tisztelettel megemelve kérdé:

— Itt lakik Gábori Albertné urnő?

— Igen felelt Köhidi, kit meglepett-e nem várt egyének érkezése.

— Akkor bátor leszek e kis leányt hozzá vezetni, hogy megboldogult uram: Halmosi Antal kívánságának eleget tegyek.

Hol találom Gáborné urnőt?

Köhidi utasítá a kérdezőt s amint ez a kis leánnyal — ki féltéken, szeméit lesütve tartá — a kapun belépett, elhagyá az ablakot.

A leányka érkezése más irányt adott gondolatainak. kíváncsivá lett, hogy mi szándéka lehetett az Aranka nagybátyjának, Halmosi Antalnak e gyermek ideküldése által. De nem akará elárulni kíváncsiságát Aranka előtt, azonban mégis kielégíteni ohajtván ezt, az Aranka szobájába nyíló ajtóhoz lépve hallgatózott.

— Halmosi Antal megboldogult uram lelkemre kötötte halála előtt kevéssel, hogyha ő már nem lesz életben, fogadott leányával D.-re utazzam s ott e gyermeket nagysád gondjaira bizzam. D.-n kerestük Gábori Albertné urnőt és ide utasítottak.

— Tehát nagybátyám meghalt?

— Pár nappal előbb temettük el.

— El-e anyja e kis leánynak?

— Ő teljesen árva. Különben e levél mindent megmagyaráz.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő ázletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,

Panker Dániel papirkereskedésében Kis-placz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* Személyi hír. Pokay János honvéd altábornagy a helybeli honvéd gyalogezred megsemlélése végett városunkba érkezett.

* Ebéd a bibornoknál. A tegnapi papszentelés alkalmából bibornok-püspökünk ebédet adott, melyen Nogáll püspök, Palotay L. kanonok, papnöveldei igazgató, a theologiai tanárok, a semináriumi előjárók, az új áldozópapok és az udvari papság vettek részt. Ebéd alatt Nogáll püspök néhány meleg szóban azt kívánta a bibornok-püspöknek, hogy az új áldozárokból mindenkor örömet találja.

* A szabadelvű párt értekezlete. Bihar megye szabadelvű pártja tegnap délután 5 órakor értekezletet tartott Szunyogh Péter alispán elnöke alatt, a melyen a mai közgyűlés tárgysorozatába felvett fontosabb ügyeket beszéltek meg.

* Vármegyei közgyűlés. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága, ma délelőtt 9 órakor tartja meg rendes évnegyedes közgyűlését a vármegye ház nagytermében. A gyűlésen, melyen dr. Bethy László főispán fogelnökölni több érdekes tárgy fog elintéztést nyerni.

* A lourdesi zarándokok hazaérkezése. A lourdesi zarándokok két heti távollét után hazaérkeztek. Hétfőn reggel fél öt órakor robogott be különvonatuk a déli vasut budai pályaházába, ahonnan egyenesen a krisztinavárosi templomba mentek. Itt Purc Iván dr. tanulmányi felügyelő, a zarándoklás vezetője, Te deumot mondott, majd pedig bucsubeszédet intézett a zarándokokhoz és megáldotta őket. Ezután a zarándokok, a kik valamennyien egészségesen jöttek meg, szétoszoltak. A zarándokok

Most távozom, később azonban visszatérek. Addig nagysád, megismerve e levél tartalmát, elhatározhatja magát az iránt, vajjon gondjaiba fogadhatja-e e gyermeket. Ne féljen Irmuska! Itt nem fogja baj érní. Kezeit esőkolom nagysád!

Köhidi az ajtón át ezeket hallotta.

Alig várta, hogy Aranka közölje vele a levél tartalmát.

III.

Egy hó eltelté után egész csendben végbe ment az esküvő.

Ezt ama levél hozta létre, melyet Aranka nagybátyjától kapott.

Tartalma ez volt:

»Kedves unokahugom!

Atyád, ki édes testvérem volt, soha sem részesült általam segélyben, bár eziránt egy párszor levélben hozzám fordult. Én önzően úgy gondolkodtam, hogy ragadja meg ő is a szerencsét, miként én tevém és szerezen vagyont. Akkor nem jutott eszembe, hogy a szerencse némely embert messze elkerül. Most hibámat veled, leányával szemben akarom jóvá tenni azáltal, hogy végrendeletben jelentékeny összeg örökösévé teszek, de azon föltétel alatt, hogyha természetes leányomat Irmát — ki anyját már 3 éves korában elveszté — gondjaidba fogadod, uri módon nevelteted s ha neveltetése be lesz fejezve, mindaddig háznál tartod, vele anyaként bánsz, míg találkozik oly ember, ki nejevé teszi. Ő is szép összeget örököl tőlem. Bizton hiszem, hogy kívánságomat teljesíteni fogod.

hálából Purtnak értékes szenteltvíztartót aján-
dóztak, melyet beszéd kíséretében Poór An-
tal dr. apátkanonok adott át neki Nizzában.

* **Rablótámadás.** Vakmerő rablótámadás-
nak volt színhelye a Salgó-Tarján és Inaszó
között fekvő Csernikhegy alja. Kendrei Gyula
bányapénztárnok ugyanis az inaszói tárnamun-
kásai heti bérét kifizetendő, 23.000 frtot magá-
hoz véve, Vilással hivatalnok társával és a
kocsissal vasárnap reggel Inaszóra utnak indult.
A pénz, mely 17.850 frt bankjegy és 5150 frt ezüst
pénzből állott, a kocsin levő ládában volt elhe-
lyezve. Vig beszélgetés között haladtak egész a
Csernikhegy mellett vezető utig, melyet mély
árkok szegélyeznek. Itt egyszerre négy álarezes
rabló rohant elő, s azonnal a kocsit felöl-
döztek. Egy lövés a lovak egyikét homlokra
találta. Ekkor Kendrei és Vilással kik fegyver
nélkül voltak, a kocsiról leugorva ellentétes
irányba futottak, mire a rablók a kocsit
siettek és a kocsist leszállásra, majd futásra
kényszerítették. Ezután a ládát feltörve, az
abban elhelyezett 17850 frt bankjegyet maguk-
hoz vették, a zacskókban elhelyezett ezüst pénzt
azonban, szétszórva ott hagyták. Ez időtől ép
egy vidéki kőeszmáros is arra járván, a pénzt
összeszedte, a lovakat pedig Salgó-Tarjánba vissza-
hajította és a pénz átadása mellett jelentést tett
az igazgatóságnak. Nyomozást, mely még ed-
dig eredménytelen — a legnagyobb eréllyel
folytatják.

* **Uj titkos tanácsosok.** A király kine-
vezte belső titkos tanácsosá Radvánszky Géza
bárót és Forgách Károly grófot.

* **Sélley utóda.** Hir szerint a hivatalos
lap most csütörtökön megjelenő száma fogja
hozni a Jekelfalusi helyére a belügyminisz-
teriumba kinevezett Sélley főkapitányt ezen
állásától való felmentését és Kaffka László
belügyminiszteri osztálytanácsosnak a fővárosi
államrendőrség főkapitányává történt kineve-
zését.

* **Templom ünnepély.** Folyó hó 15-én
Mező-Keresztesen a róm. kath. egyháznak öröm-
ünnep volt. Diszes temploma a szent kereszt-
felmagasztalására lett felszentelve. A vasárnap
reggeli nagy eső a vidékieket visszatartotta a
megjelenéstől, de azért bár kevés számmal

még is voltak Furtáról, Sz.-Mártonból, M.-Pe-
terdről. A szónok a helybeli lelkész ur volt,
gyönyörűen esetelte azon virágcsokrokat, melyeket
a híveknek kell nyújtani az édes anya
szűz Mária tiszteletére. A buzgó ájtatosság után
egy szép róm. kath. társas ebéd következett Ft.
Alacs Károly ur vendégszerető hajlékában, melyen
a hitközség előkelő férfiai csaknem mind
jelen voltak. A társas ebédet ugyan ott társas
vacsora követte is, melyen szent pohárköszön-
tőkben hiány nem volt.

* **Katonai botrány Temesvárott.** Tegnap-
előtt — mint lapunknak jelentik — felháborító
utcai botrányt okozott Temesvárott báró
Montecloid tartalékos huszárhadnagy. A had-
nagy egy szekerész szakasz élén lovagolt s
éppen akkor érkezett a vasuti sorompóhoz, a
mikor a vasuti őr azt lebocsájtotta, mert az
Orsova felől jövő vonatot várta. Montecloid
látva, hogy az őr visszatartja, átkozódni kez-
dett, komisz kutyának és betyárnak szidta és
kényszeríteni akarta, hogy huzza fel a sorom-
pót. Az őr természetesen nem tehetett eleget
ennek a képtelen kivánságnak. A hadnagy te-
hát tovább is lármázott, mígnem oda érkezett
Galgóczy rendőrőrmester, a ki az ott álló rend-
őrnek utasításul adta, hogy maradjon a vasuti
őr mellett és ne engedje a sorompót felnyitni,
mielőtt a vonat meg nem érkezik. Montecloid
hallván a rendőrőrmester utasítását, ráivallt a
vasuti őrre:

— Miféle megveszekedett kutya ugat ott?

Választ persze nem kapott brutális kérdé-
sére, a miért azután folytatta káromkodását.
A nagy esetpatéra számtalan ember sietett a
botrány helyére. Ekközben elhaladt a vonat is,
a sorompók megnyiták s a hadnagynak alkalma
nyílt harmadszor is kidühöngeni magát. Lovát
megsarkantyuzta és minden kímélet nélkül a
sorompón áthaladó közönség közé ugratott,
óriási pánikot okozva. Csak a véletlennek kö-
szönhető, hogy a ló valakit el nem gázolt. A
brutális hadnagy ügyében Bárdosy Emil városi
rendőrkapitány megtette a kellő lépéseket, úgy
hogy tegnap már meg is indult a vizsgálat.

* **Jótekonyczélú előadás az elaggott ipa-
rosok javára.** Az elaggott iparosok menháza
Nagyvárad minden jóért kdgyeletért kiapad-
hatlan áldozatkész nagyérdemű közönsége hoz-

zájárulása folytán már a befejezés küszöbén
áll, annak felavatása illetve ház szentelési
ünnepélye csak napok kérdése. Ujjabban
ismét Tarr György építőmester tagtársunk
két cserép kályhával, Popovics Gusztáv,
Tóth Lajos és Óváry Lajos iparos pol-
gártársainak egy-egy cserép kályhával és azok-
nak felállításával ajándékozták meg e humánus
intézetet. Az ily jótekonny tettek önmagukban
találják az elismerést. Most már a szálló helyi-
ség megnyitása és használatba vételét csak a
belső felszerelések fogják lehetségessé tenni;
ezeknek beszerzése — a mi butorok, fehérművek
és egyéb házi felszerelésekből áll, — melyek
költségének fedezésére Leszkay Andor színigaz-
gató úr, — ki már több éveken keresztül volt
szives tekintélyes összeggel segíteni a menház
alaptökéjét s most újlag egy szini előadás
jövedelmét ajánlotta fel a kegyeletes ezérra.
Felkérem ezuton a nagyérdemű közönséget, hogy
az iparos menház és szálló felszerelésének be-
szerzését f. hó 20-án pénteken megtartandó
szini előadáson szives megjelenésük által jó
akaratu pártfogásuknak kifejezést adni méltóz-
tassanak. *Bertsey György* ipartestületi elnök.

* **Affendakisz szökni akar.** Affendakisz
Periklesz, a nemzetközi kasszabetőrő, a kit a
törvényszéki fogházban őriznek, úgy látszik már
nagyon megunta a fogságot. Szeptember 5-én
délután 3 és 4 óra között a fogház zárt udva-
rán végezte rendes napi sétáját a ravasz görög,
a mikor hirtelen neki szaladt az egyik magas
földszinti ablaknak s annak vasrácsát elkapva,
felugrott a párkányra és onnan a rácson to-
vább akart kúszni, hogy egy magasabb ablakot
elérhessen. Szándékát a kirendelt fegyveres
börtönőr azonnal észrevette, de közbelépésére
nem volt szükség, mert a szökevény leesett és
a lábát úgy megsértette, hogy nem tudott a
maga lábán bemenni a fogházba. Most a tör-
vényszéki orvos gyógykezeli Affendakiszot, a
kire, majd ha teljesen meggyógyul, kemény fe-
gyelmi büntetést fognak kiróni szökési kísérle-
téért.

* **Halálozás.** Szegedi József m. kir.
állami utmester ma délután 3 órakor hirtelen
elhalt. A buzgó és tevékeny tisztviselő hir-
telen elhunyt ismerősei körében mély hatást
keltett.

* **Nagyvárad termékek a király asztalán.**
Valóban büszkeséggel töltheti kertészeinket azon
távirat, mely tegnap Baresay Akosné szül. Kor-
buiy Ida urnótól érkezett a várad-velencei
kertészeti telephez. Mint tudva van ugyanis király
Ő Felsége a hadgyakorlatok alatt Bánffy-Hu-
nyadon Baresay Akosnál lesz megszállva, kinek
neje a magas vendég ott tartózkodási idejére
a jelzett kertészettől nem kevesebb mint 500
fej salátát, 6 véka zöld paszulyt, 400 drb. ka-
ralábot és 200 fej karfiolt rendelt meg. Ker-
tészetiünk ezen kitüntetésének annyival is in-
kább tudunk örülni, mert a kineses Kolozsvár-
nak is vannak kertészetei, s mégis a mi ter-
mékeink kerülnek a kir. asztalra.

* **Kápolna az álgjai erdőben.** A hullongó
piros tölgylevelek elfedték az álgjai reneteg-
ben azt az avaron pirosuló foltot, melyből a ki-
rályi család legújabb tragédiája sarjadt azután
a végzetes fegyverdörrenés után. A mindent
nivelláló természet eltakarta azt a helyet, mely-
nek felszálló páráiból könnyek zápora fakadt.
József főherceget többé nem látja viszont Kis-
Jenő ismerős vidéke, a mely iránt Klotild fő-
hercegeasszony már évek óta a balsejtések ér-
zésével viseltetett, de azon helyen, ahol a fia-
tal életbe a halál üszke esett, a szülők fájdal-
mas kegyelele kápolnát emeltet. A kápolna épí-
téséhez, mint tudósítónk írja, kora tavasszal
hozzáfognak. A diszes kápolnában évenként a
szerencsétlenség napján gyászisteni tiszteletet
fog tartani Kis-Jenő lelkésze.

* **A jogászság köréből.** A nagyvárad jö-
gászok ősi szokásaikhoz hűen már nagyban
készülődnek az elnök választásra. Legtöbb ki-

Azokban, ha ebben még is családi körül-
ményeid akadályoznának, azon esetre másként
intézkedtem. Ebbeli elhatározásodat tehát fej-
ezd ki néhány sorban és soraidat add át azon
hü emberemnek, ki leányomat hozzád vezette
s e levelet kézbesítette. Ő aztán kezébe jul-
tatja annak, kit megbíztam végrendeletem ör-
telmében intézkedni. Minthogy gyengeségem
miatt irni már képtelen vagyok, e sorokat
mondatulósom után egy barátom írta.

Isten veled! Nagybatyád

Halmosi Antal.

Midőn Aranka e levelet felolvasta Lajos
előtt, ez így szólt:

— Most megmondom, hogy mért voltam
az utóbbi időben oly rossz kedvű. A te jövődért
aggódtam kedvesem! Azért halasztgattam az
esküvőt, mert nem vitt reá a lelkem, hogy
sorsodat elválhatlanul az enyémhez kössem.
Odáig vagyok, hogy birtokomat el fogják ár-
verezni szerencsétlen vállalataim folytán s nem
sokára talán egy talpalatnyi földet sem mond-
hatok magaménak. De most már éretted nem
aggódom, neked nem kell a megélhetésért töp-
rengened. E megnyugtató tudattal, bár fájó
szívvel, hogy tőled válnom kell szeretett Aran-
kám! távozzom valamerre a nagyvilágba, küz-
deni a létért.

— Lajosom, egyetlenem! ne menj el, ne
hagyj el! Hisz nélküled olyan lenne az életem,
mint a kopár sivatag, mondá Aranka szorosan
átkarolva a szeretett férfi nyakát.

— Nem Aranka, nekünk válnunk kell!

Önéznetem tiltja, hogy erős férfiletemre vagy-
ondból tartsam fenn magamat. Érettem ne ag-
gódjál Édesem! tanultam annyit, hogy megélek
majd valahogy.

— I hetnél-e oly kegyetlen elhagyni engem
így, megfosztottan jó hirnevemtől, kitéve a világ
gunyjának, lenézésének?! zokogá a nő, szeméit
mély szerelemmel, esdőleg függesztve Lajosra.

Ennek legkisebb szándéka sem volt most
elhagyni Arankát, midőn ez jelentékeny összeg
örökösévé lón, hisz ez az eset éppen kapóra
jött a hitelezőket kielégíteni; szavai csak arra
voltak szánva, hogy Aranka előtt megtartsa az
önézetes férfi látszatát. Meg volt győződve ar-
ról, hogy Aranka sokkal jobban szereti őt,
sokkal inkább óhajtja, hogy a világ szinpadán,
mint törvényes neje szerepelhessen, semhogy
el ne követne mindent arra nézve, hogy őt
visszatartsa.

A nő utóbbi szavaira így szólt:

— Igazad van! nekem maradnom kell,
hogy a házasság szentsége által lemossum a
foltot nevedről. De azután...

— Egymásért fogunk élni vágott szavába
Aranka.

Nem bocsátkozom részletekbe, legyen elég
annyi, hogy a hitelezőket kielégítették, Irmát
pedig nevelőintézetbe adták. Azt már fennebb
mondám, hogy a menyegző egész esendben
végbement.

Aranka inkább mint valaha, odaadó szere-
tetel vette körül azt, kit már Isten s emberek
előtt férjének nevezhetett.

(Vége köv.)

2) Szavazatszedő küldöttség nem jelentett.
3) Választási jegyzőkönyvet nem terjesztette be a választmányhoz és az eredményről a megválasztott tisztviselőket nem értesítette. Javasolja tehát, hogy a választásra korelnököket és jegyzőt válasszanak.

A közgyűlés korelnökül egyhangulag Nemes Ferenczet s jegyzőül pedig Simonyi Zoltánt választotta meg.

Nemes Ferencz korelnök elrendeli a választást s a szavazatszedő küldöttséget a következőképen alakította meg:

elnök Ambrózy Márton; tagok: Szacsavay Elek, Körösy Károly; jegyző Simonyi Zoltán.

A megített választás eredménye a következő:

elnök Ambrózy Márton, alelnökök: Darabant Gerő és Fándly József; jegyzők: I. Kiss Béla, II. Biró László, III. Nagy Sándor; pénztárnok: Ötvös Gyula.

Még egy tárgy.

Darabant Gerő alelnök a közgyűlés tudomására kívánja juttatni, hogy a „Szabadság” nagyváradi lapban egy „Justus” aláírással el látott cikk jelent meg, a mely a jegyzői egy let nivóját mélyen megsérti s az egyletet ugy szólván a legeslegrosszabb színben tünteti fel.

Miután ez a valóságnak egyáltalában meg nem felel, kéri a közgyűlést ezen cikk megczáfolására.

Többek kívánságára aztán ezt a cikket, mely valóban igen sértő és rosszakaratu stylusban van megírva felolvasták, mely után

Kovács András bályogi körjegyző szólalt fel, ki az egész kérdés levételét kéri a napirendről, mert ugymond egy álnév alá rejtőző cikkíróval, ki egy fontos és humánusan szervezett egyletet akar sérteni, még szóba sem érdemes állani.

Ezen indítványt egyhangulag elfogadták s a sértő cikk kérdését a napirendről levették.

* * *

A közgyűlés az új tisztviselők életései vel 6 órakor ért véget.

Irodalom és művészet.

A zeneirodalmi szemle Beleznay Antalról.

A Budapesten megjelenő zeneirodalmi szemle városunk híres zeneköltőjéről, Beleznay Antalról cikkeznek. A szép cikk a többek között a következőket írja:

»1888. őszén Biharvármegye szívében, Nagyváradon találjuk Beleznay Antalt, a hol a polgári iskola énektanárává választották. A magyarság e védbástyáján szólaltatta meg újabb és újabb dalait, melyeket csakhamar úgy fölkapott az ország, mint a szellő a rózsalevelet. Mikor ősi fészket elhagyta, bucsuképen zengett vissza ajkáról Jászberény népéhez:

Ha elmegyek nemsokára messzire . . .
Kedves babám, jutok-e majd eszedbe?

Hát ez a nóta mindig aktuális lesz, valamennyig bucsuzó, távozó, szívfájásos szerelmesek lesznek a világon. De talán nem esalódunk, ha azt mondjuk, hogy Beleznay személyére nézve ez a szomorú bucsudal aktualis jelentőségét immár elvesztette.

Mert Beleznay immár boldog házas ember: 1894-ben vezette oltárhoz Nagyváradon Diósi Annát, az ottani felsőbb leányiskola művelt, finom lelkű tanárnőjét, a ki a dalköltő számára bizonyára még sok, gyönyörű dal ihlető Múzsája leszén.

Felsoroljuk még a többi dalait? *A lehulló csillagokat* . . . meg az ellenállhatatlan pajzán ságu nótát, a *Sárga dinnye levelét*? . . . Legújabbban is jelent meg egy párját ritkító magyar dala: *Két lánya volt a falunak, két virága* . . . Ez a nóta oly gyorsan elterjedt, ahogy azt a szépsége megérdemli. Beleznay dalai nem a duhaj magyar nóták, de a finomabb kivitelű dalok osztályába tartoznak, de azért a nép szíve, lelke világának igaz visszhangjai. *A Söhajlva nézek az égre* dala a magyar műdal követendő mintája.

Tehetsége folytonos izmosodásban van, pacsirta az, mely folyvást fölfelé röpül. De a pa-

csirta, ha elérte a zeníthet: azután visszaesik. Am a mi Beleznaynk fönn fog maradni mindig a magasban, a híret, a nevét, a dicsőségét, a lelkét dalai mindig zengeni fogják a magyar dalköltészet legtisztább fényű levegőjében.

— **Politikai Hetiszemle.** A folyó évi szeptember hó 15-én megjelent 37-ik számnak tartalma a következő: *Vezércikk:* Az országgyűlés munkaprogramja, írta X. Y. *Belföld:* Millénium és a nemzetiségek, írta Veritas. *Horvát községi választások. Külföld:* A stettini találkozás, írta Székely Sámuel. *Közgazdaság:* Vámszerződésünk Ausztriával, írta Pluto. *Tőzsde és pénzügy. Millénium:* A kiállítás. *Közoktatás:* Az Ötvös-Kollégium szabályzata. *Irodalom:* A szezon kezdete, írta Croniquer. *Művészet:* Zene és színművészet a milléniumon, írta dr. Váli Béla. *A hétről:* Vegyesek.

— **Herkó páter.** A folyó évi szeptember hó 15-én kiadott 37-ik szám rendes szokás szerint igen ügyesen és ötletesen van összeállítva. A gazdag, változatos és élénk szöveget jobbnál jobb illusztrációk tarkítják. Persze a többi között a címkép ez idő szerint, mint Bánffynek famozus beszámolója: »a kézzel fogható elő és utópiák és valósággal létező légvárakról.« Az igen jól szerkesztett egyetlen katolikus élelclapot ujjolag ajánljuk a t. olvasó közönség figyelmébe, annyival is inkább, mert rendkívül olcsó, előfizetési ára félévre csak 2 frt.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerdán: *A kis hőresög.* Itt először.

Csütörtök: Ugyanaz.

Pénteken: *Szókimondó asszonyság.* Jótékonyezélu előadás az ipartestület javára.

Szombaton: *Nőuralom.* Delli Emma jutalomjátéka.

Vasárnap: este *Grant kapitány gyermekei*

A kis hőresög

című élénk énekes bohóság kerül ma színre a színpadon, írta Grandillot Leon az újabb színműírók legtehetségesebbje. R. R. éthy Laura, Tolnayné, Hunyadyné, Tompa, Rónaszéki, Gál, Déri, Bács, Szendrey, Balassa és Ligeti játszák a főszerepeket.

REGENY-CSARNOK.

A bogárhegyesi szerkesztő.

— Vig elbeszélés —

Írta: Városvy Gyula.

(Folytatás.)

A raktár.

Tebát óh, szűz, szívemnek álma, nem szeretsz?!
»Gondold meg és igyál!« — mondja a költő . . .
Te is gondold meg, mert én holnap halni fogok,
Mert helyetted: úgy is, mint költő,
Égyis: mint kétségbeesett ember:
Nagyot és sokat inni fogok . . .
De mit?!

Remegj!!!???

Principálisomnak kevés a szere,
És nagy a raktára.
A mérges italokat kisebb és alkalmasabb
Szobába akarja elhelyezni.
Nos, nem gondolod?!

Valjon van-e kisebb szoba, alkalmasabb raktár.
Mint az én fájós gyomrom,
Mely fölött fájós szív lóg?

Holnap az összes mérgeket ide raktározom,
Ha egyetlen, Téccám, ma este sem mondod:
Igen, óh igen!

U. I. — A költeményt rózsás kezei közé csuszattam, az eredményről, szintén versben, néhány nap mulva tudósítom. Kérem a tisztelet példányt.

Már most, ha 5 másnap meghalt, hova, mely csilagba küldjem utána a »B. Híradót?« Nyomban irtam a szerencsétlen fia főnökének ha lehet még, segítsen a dolg! Adj! Adja őket egybe. Az inas négy nap mulva ablakomba nem tehető levelet irt, melyben tudtomra adja, hogy

princzipális a Téccát elkergette a háztól, ötlet eldöngette, s ez eredményekért, ha ideje engedi bejön hozzám leszámolni.

Vettem a vaskereskedőnél egy revolvert.

A hátra levő ötven levélben különféle szívessegeket és fölvilágosításokat kértek tőlem. Az egyik nagy diák arra kért, hogy az egyenleteis fejtssem meg a szerkesztői izenetekben, s ő rábeszéli a papát a praenumerálásra, A másik kölesönkönyvtárnak nézte könyvvállványomat, s belőle, hogy el ne veszzen, ajánlott küldeményt kért olvasni, s viszont, hogy jövetben se téválydjék el, terhemre bélyegre nélkül fogja postára adni. A harmadik ugy ígérkezett kötélnék állni ha megmutatom Jókai levelét, melyben legújában irandó regényét lapomnak szánta. A negyedik Mikszáth kézíratait kutatta, az ötödik Schwarc és Horváth Gyulát kifogásolta, s helyettük Weis és Tóth Jósikát ajánlotta. A hatodik politika nélkül nem járat lapot, a hetedik helyteleníti, hogy nem tettem oda: »és közgazdasági.« A nyolczadik októberben kérte a január — februári bálak programját, hogy idejében kész lehessen a báli ruhákkal. A tízedik . . . huszadik . . . harminczadik . . . és a többi már a földosztogatáshoz és vagyonszerzéshez kérte segélyemet. Végül a kétszázadik: »az öngyilkosságra mely okok vezetnek legjobban, s mely módon lehet legkönnyebben végezni?«

Az utólsóra a feleletadásnál a kérdés első részére vonatkozólag a kétszáz beküldött levélre és a válaszokra, a második részénél pedig saját-újságomra gondoltam. E kettő biztosan megteszi a hatást.

Mikor az első számot október első vasárnapjára sajtó alá adtam, összesen hetven előfizetóm volt 78 forint értékben, s egy makula hirdetés sem. Hirdettük a nyomdát és saját magunkat. Ez biztos utja a tönkrejutásnak.

Nyomattam belőle ezer példányt, s mellékletkép egy, a kétszáz levél tartalmához lehetőleg alkalmazkodó, bővített előfizetési felhívást, elküldtem, a kinnél csak egy fikarcznyi remény csillogott felém.

Az első példány méltósággal teljes, polemia és gyalázkodás nélküli volt. Társadalmi és irodalmi helyzetünkről a lomniczi csucsról szólottam s azon hevenyében kijelentém, hogy máttól fogva a föld színének meg kell változnia.

E hang, lap és melléklet kerek ötven forintomat vitt el. Maradt 28 frt.

Jött hét előfizető és négyszáz levél. Azt gondoltam, meg kell halnom. A tenger levélben régi és új ismerőseimnek bővített óhajait olvastam. Meg fog bukni lapja, irtják, ha a nagy közönség kívánalmait nem tartja szem előtt.

Nagy küzdelem után rászántam magamat e végzetes lépésre. Irni fogok mindenről, a mire kérnek, csak fizessenek elő.

A magánlevelekben sok érdekes adat volt fölhalmozva, s hogy a földolgozással egy hét alatt készen legyünk, százat-százat adtam a fő és altanítónak, a jegyzőségének; a negyedik százzal magam bántam el.

A budapesti napilapok kishirdetési rovata és a fővárosi revolver-zsurnálok tartama semmi volt a mi Híradónk második számához. Olvasóinknak valóságos panorámával szolgáltunk. Meg volt ott dicsérve és hurezolva Heródestól Ponczius-Pilátusig mindenki. Némelyiket egyszerre dicsértem és és hordtam le. A kormánytól az utolsó anarkhistáig szóba hozatott minden osztály. Szerepelt irodalom, tanügy, jogügy, vizügy; vasutépítés, folyamszabályozás, jobbpart, balpart szocializmus, nihilizmus, pauperizmus és spiritalizmus; krumpli ültetés, buzavetés, takarmányozás és a hideglelés gyógyítása; a helyi és vidéki kis és nagy bankok, kőszén- és vasbányák márványtelepek, magyar asztaltársaságok és a rokkant eszméi országos szövetkezete; botrányos verekedés, hanyag rendőrség, fogyatékos ruháju juszticia. Továbbá néhány speciális és felelet a levelekre.

E tartalom szörnyeteg részleteinek mind-egyikével pár klasszikus szóval, vagy rövidke mondattal végeztem.

A ludasi ispánnak megirtam (természetesen a lapban), hogy a Schweiger-féle műtelek, mint lapuk külön vegyészete konstataálta, akár árát, akár hatását tekintjük, minden eddig ismert műteleket fölülmul.

(Folyt. köv.)

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. szeptember 17-én.

Magyar aranyárjádék 4%	121.25
Magyar koronárjádék	99.50
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	124.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	102.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölesön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	148.—
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák járadék aranyban	122.—
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	153.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1060.—
Magyar hitelbank részvény	478.—
Osztrák hitelintézet részvény	403.30
Osztrák-magyar államvasúti részvény	397.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	956.—
Német birodalmi márka	58.90
London vista	124.—
Paris vista	47.60
20 márkás arany	11.78

Szerkesztői üzenet.

R. I. Szolnok. Kitérnő cikket köszönjük s szíves ígéretére számítunk.

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 10. sz.

VI. Kis bérlet 10. sz.

Páros.

Páros.

Szerdán, 1895. szeptember hó 18-án,

itt először:

A kis hörcsög.

Énekes bohózat.

Az előadás kezdete 7, végefél 10 órakor.

Holnap esütörtökön 1895. szeptember hó 19-én

másodszer:

A kis hörcsög.

319
1895 V. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közzé teszi, hogy a margittai kir. járás-bíróság 1895. évi 2992. P. számú végzésével Kovács Dániel felperes részére Kovács Károly margittai lakos alperes ellen 100 forint követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt s 320 frtra becsült ingóságokra a margittai kir. járásbíró 4112/895. P. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak Margitta városházánál a községi előjáróság által kirendelendő karhatalom útján a kitett határidőre leendő elővezetése és az elővezetéssel felmerülő költségeknél leendő megtartására határidőül 1895. évi szeptember hó 24-ik napján délután 4 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt két jármos ökör s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén: becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

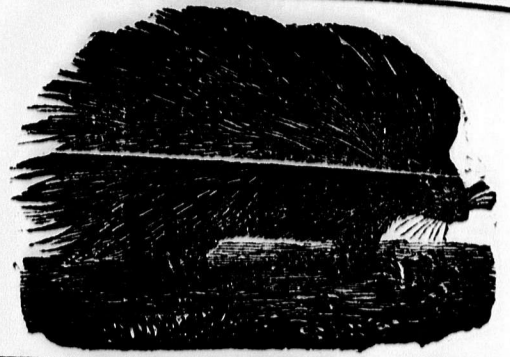
Kelt Margittán, 1895. évi szeptember hó 4-ik napján.

Jancsó Béla,
kir. bír. végrehajtó.

(244) 1--1

Csak rövid ideig látható!

Kludsky Károly-féle

Európában legnagyobb

állatsereglete

és Zoologiai Circusza

a Nagy-piacz téren, naponta délelőtt 9-től este 9 óráig.

Képvisele a világ minden nevezetesebb állatja

Naponta d. u. 5 órakor és este 7 órakor

NAGY ELŐADÁS és ETETÉS tartatik.

Az előadások műsora:

1. Elővezetése Nelli csodaelefántnak „Bosco” orosz telivérrel, egyedül a maga nemében, elővezetve és idomítva Kludsky igazgató által.
2. Dániel az oroszlan veremben, előadva Mister Carlo állatszédítő által.
3. Elővezetése az óriási medtrék és farkasoknak Kludsky igazgatóné által.
4. Vadászat párducokra és ezüst oroszlanokra egy abroncsokon át. Elővezetve az igazgatóné által.
5. Előmutatása és magyarázata az óriási kigyóknak és krokodiloknak.
6. Etetés.

BELÉPTI-JEGY:

I. hely 50 kr. II. hely 30 kr. Karzat 20 kr.

Tisztelettel

Kludsky Károly,

tulajdonos és igazgató.

(242) 2-3

CARLSBADI CZIPÓK!

Az őszi és téli évadhoz ajánlja

NÁDOR L. és TÁRSA

Zöldfa-uteza, dr. Munk-féle Bazar-épületben

a legujabb KALAPOKAT.

Legnagyobb czipó-raktár
és legolcsóbb bevásárlási forrás!

Fehér és színes férfi és fiú ingek, gallér és kézeltök a legjobb minőségben. Nyakkendők, valódi prágai kesztyűk, pénz- és szivartárczák, esőernyők, séta botok, francia és angol illatszerek, valódi email ing- és kézeltő gombok, nyakkendő tűk stb.

Kalap különlegességek

valódi angol, olasz és Pless kalapok főraktára.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek!

(Haj-Regulator) egyedüli szer őszi haj természetes szín visszanyerésére!

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.

Vizmentes BAGARIA eszímák!

Valódi jigger-alsók és harisnyvák!